

SAMENVATTING

Bij een ramp, incident of calamiteit is het belangrijk dat burgers zichzelf redden of anderen in veiligheid brengen. De burger kan de kans om aansprakelijk te worden gesteld bij ontstane schade als belemmering zien om hulp aan te bieden. Denk aan schade bij de burger, het slachtoffer of het materieel van de hulpverlening.

Dit onderzoek gaat in op verschillende situaties en de juridische gevolgen van schade. Hiervoor is literatuur en jurisprudentie geraadpleegd en een aantal interviews met deskundigen afgenomen.

De resultaten zijn als volgt:

Als een slachtoffer schade ondervindt of zelfs komt te overlijden bij spontane hulp van een burger, is de redder in nood niet aansprakelijk. Tenzij de burger ernstig roekeloos handelt (aan opzet grenzende roekeloosheid) of niet de nodige zorg in acht neemt. In dit geval is er de aansprakelijkheidsverzekering van de burger om de geleden schade te vergoeden. Er zijn echter situaties waarbij de reddende burger volledig zelf opdraait voor zijn eigen schade en waarbij zijn schade door geen enkele verzekering wordt gedekt. Wie er aansprakelijk is, hangt altijd af van de specifieke omstandigheden van het geval. Een burger met een geldig EHBO diploma is verzekerd bij het Oranje Kruis. Als de reddende burger zelf schade oploopt, kan een beroep worden gedaan op zaakwaarneming (artikel 6:198 BW).

Bij een ramp of incident kan een hulpverlener ter plaatse een of meerdere burgers verzoeken om assistentie te verlenen. Deze handelingen kunnen echter leiden tot schade aan materieel van de hulpverlenende instantie of schade bij de burger. Bovendien kan schade bij het slachtoffer of zelfs overlijden van het slachtoffer voorkomen. In de meeste gevallen is de burger niet aansprakelijk voor schade die hij veroorzaakt aan het materieel van de hulpverlening. Dit valt onder de verzekering van de hulpdienst. De helpende burger is wel aansprakelijk voor de veroorzaakte schade aan het materieel wanneer er sprake is van onzorgvuldig (roekeloos) handelen.

Wanneer de hulpverlening schade aan eigendommen van een derde toebrengt, is de hulpverlenende instantie of het overkoepelend gezag daarvan (veiligheidsregio of gemeente) aansprakelijk.

Bij schade aan het milieu door een hulpverlenende instantie is de eigenaar van het bedrijf aansprakelijk. Bijvoorbeeld als het grondwater wordt verontreinigd bij bluswerkzaamheden in een pand met giftige stoffen. De eigenaar kan dergelijke schade verzekeren via een milieuschadeverzekering.

Voor een aantal situaties bieden regelgeving, literatuur en jurisprudentie geen duidelijkheid of zekerheid. Het gaat dan bijvoorbeeld over exacte gegevens over schade die een burger niet kan verhalen. Maar ook is onduidelijk in welke situaties de hulpverlening een burger kan inschakelen met een acceptabel risico. Ook is niet helder wat er gebeurt als een burger weigert om de hulpverlening te helpen en het slachtoffer daardoor extra schade ondervindt. Daarnaast is het onduidelijk wie opdraait voor de opgelopen schade door passanten die door de hulpverlening zijn gevraagd om te helpen.